

Rok 2025

Rok **2025** (MMXXV) **gregoriánského kalendáře**

začne ve středu 1. ledna a skončí ve středu 31. prosince.

V České republice bude mít 251 pracovních dnů a 13 státních a ostatních svátků, z toho 10 jich připadá na všední dny.

Dle *židovského kalendáře*

odpovídá rok 2025 rokům 5785 - 5786.

Nový rok „Rosh Hashanah“ (hebrejsky „hlava roku“) začíná na podzim 1. den v měsíci Tišri.

(Září nebo říjen. Datum je pohyblivé, protože židovský kalendář je lunisolární, zahrnuje lunární a solární cykly).

Nový rok 2024: 2. října – 4. října.

Nový rok 2025: 22. září – 24. září.

Oslavy trvají dva dny v kruhu rodiny.

Dle *islámského kalendáře*

odpovídá rok 2025 rokům 1446 - 1447.

Nový rok „Ra’s al-Sanah al-Hijriayah“ začíná 1. dnem měsíce Muharram.

(Muslimský kalendář je čistě lunárního cyklu, proto se datum posouvá každý rok a 10-12 dní zpět podle lunárního cyklu.)

Rok 2024: 7. července – 8. července

Rok 2025: 26. června – 27. června

Oslavy nejsou okázalé, spíše sebereflexe a modlitby.

Dle *čínského kalendáře*

odpovídá rok 2025 rokům **4641 – 4642**, rok Hada.

Nový rok „Svátky jara“, začíná 1. novoluním mezi 21. lednem a 20. únorem. Datum je pohyblivý, protože čínský kalendář je lunisolární, zahrnuje lunární a solární cykly.

Rok 2024: 10. února, rok Draka

Rok 2025: 29. ledna, rok Hada

Oslavy trvají 15 dní, zakončený svátkem lampionů.

Je to svátek rodiny, radosti, tradic.

Dle *hindského kalendáře*

odpovídá rok 2025 rokům **2081 – 2082** „Vikram Samvat“ nebo **1947 – 1948** „Shaka Samvat“.

Nový rok se slaví různě podle regionů a tradic. Nejznámější jsou oslavy „Vikram Samvat“ (severní a západní Indie).

Hindský kalendář je lunisolární, zahrnuje lunární a solární cykly. Začíná březen/duben „Čaitra“ nebo podzim „Diwali“.

Oslavy mají náboženský, kulturní a zemědělský význam.

Dle *etiopského kalendáře*

odpovídá rok 2025 rokům **2017 - 2018**.

Nový rok „Enkutatash“ začíná 11. září (12. 9. v přestupném roce).

Etiopský kalendář je solární. Má 13 měsíců. 12 po 30 ti dnech, 1 měsíc s 5 nebo 6 dny v přestupném roce. Je o 7-8 let pozadu za gregoriánským kalendářem kvůli rozdílnému výpočtu Kristova narození.

2024: 11. září 2024

2025: 11. září 2025

„Enkutatash“ je nejen náboženským svátkem, ale také oslavou obnovy.

Dle *juliánského kalendáře* (používá ho pravoslavná církev).

Je oproti gregoriánskému kalendáři posunut o 13 dní, kalendářní rok je stejný.

r.2025: ze 13. na 14. ledna.

Oslava jsou spojeny s rodinnými setkáními, slavnostními jídly a lidovými zvyky, které mají přinést štěstí a prosperitu v nadcházejícím roce.

- Původní juliánský kalendář byl nahrazen gregoriánským kalendářem 24. února 1582 papežem Řehořem XIII.
- Potřeba nového kalendáře byla nutná pro určování data Velikonoc a dalších křesťanských svátků.
- Mezi prvními přijali gregoriánský kalendář Itálie, Španělsko, Portugalsko, Polsko.
- Protestantké země (např. Anglie), přijaly gregoriánský kalendář až v roce 1752.
- V Českých zemích přechod proběhl v roce 1584 za vlády Rudolfa II.

Předchůdce gregoriánského kalendáře, později nazvaný [juliánský kalendář](#), fungoval po mnoho století poměrně dobře, [Césarova](#) reforma [římského kalendáře](#) z roku 45 př. n. l. se osvědčila.

Juliánský kalendář má jednoduché a přísně pravidelné střídání tří běžných a jednoho přestupného roku, což způsobuje jeho nepřesnost, ale zároveň má výhodu jistých zákonitostí. Proto se i při počítání dat gregoriánského kalendáře používaly výpočty juliánského kalendáře doplněné o příslušnou korekci.

Do kalendáře vnesl řád až [Julius Caesar](#), který využil znalostí alexandrijských astronomů, kteří určili délku roku na 365,25 dne a navrhli i schéma vyrovnávání kalendáře – obyčejný rok měl mít 365 dnů a každý 4. rok měl být o 1 den delší ([přestupný rok](#)). Juliánský kalendář se tak stal kalendářem [solárním](#), ale respektoval větší část římských zvyklostí (jako je počet dní jednotlivých měsíců), které tak vlastně přešly i do [gregoriánského kalendáře](#).

Julius Caesar využil toho, že byl (kromě mnoha jiných funkcí) i [Pontifikem maximem](#) - neboli nejvyšším knězem s právem určovat délku roku. To mu umožnilo prodloužit poslední rok starého kalendáře tak, aby počátek nového kalendáře odpovídal předchozím zvyklostem, ale začátek roku přesunul z 1. března na 1. leden. Rok 708 [A.U.C.](#) (46 př. n. l.) pak byl prodloužen o 85 dní na 445 dní a byl proto nazýván *rokem zmatků*.

Tím ale zmatky neskončily. Kněží, kteří se měli starat o počítání času, nepochopili pravidla juliánské reformy a vkládali přestupný den ne každý čtvrtý, ale již každý třetí rok.

Tomu učinil přítrž císař **Augustus** roku **8 př. n. l.**
Rozhodl, že se nastřádaná nepřesnost odstraní tím,
že se až do roku 8 n. l. nebudou přestupné roky zařazovat.

Za císaře Augusta dále proběhla menší změna v názvech a délkách měsíců. Tím byl porušen původní princip střídání měsíců po 31 a 30 dnech (únor v nepřestupných letech 29). 7. měsíc byl pojmenován po Caesarovi *Julius*, 8. měsíc pak po jeho nástupci *Augustovi*. Aby nový císařský měsíc nepatřil mezi kratší, byl prodloužen ze 30 na 31 dnů. 4 měsícům na konci roku se změnil počet dnů tak, aby se opět střídala jejich délka. Tím ale narostla délka druhého pololetí o jeden den.

Chybějící den byl proto odebrán únoru.

Od doby panování císaře Augusta zůstal kalendář prakticky nezměněn až do konce 16. století, kdy začal postupný přechod na **gregoriánský kalendář**.

Juliánské datování (Juliánská éra) je datování, určení dne resp. okamžiku, které se nepojí ani s kalendářem ani s ročením, ale má jenom

- epochu: poledne 1. 1. 4713 př. n. l. a
- pořadí dnů jako období mezi nejbližšími poledny.
Části dne se určují desetinným zlomkem.

Čísluje dny přímo od počátku datace (tj. od epochy), kterým je 1. den měsíce ledna roku 4713 před naším letopočtem a pokrývá tak prakticky celé dějiny lidstva.

Toto datování se nazývá Juliánská éra

V občanském životě se zatím toto juliánské datování neujalo.

Gregoriánská reforma

V roce 1582 se namísto juliánského kalendáře začal postupně používat kalendář gregoriánský, který zavedl papež [Řehoř XIII](#) (*Řehoř lat. Gregorius*). Tehdy došlo k postupnému opuštění juliánského kalendáře v římskokatolických zemích.

Největší svátek křesťanství, [Velikonoční](#) neděle, ani zdaleka nebyla tou první nedělí po prvním jarním úplňku, jak bylo stanoveno, což pro římskou církev byl stav neúnosný.

Základem opravy mělo být jednorázové vynechání 10 dní. Alternativou bylo postupné vyrovnání neuplatňováním přestupných dnů. Jiným požadavkem bylo zachování neporušeného týdenního cyklu podle biblického pravidla o svěcení sedmého dne.

K provedení tohoto kroku bylo vybráno období, kdy byl zásah do [liturgického roku](#) pro malý počet přeskočených významných svátků nejmenší. Reforma měla proto být provedena bezprostředně po svátku [sv. Františka](#), připadajícím na čtvrtek [4. října](#). Následující den měl být považován za pátek [15. října](#). Tato svátková šetrnost se ale uplatnila jen v několika málo zemích, které reformu přijaly přesně podle papežské buly, která také stanovila, že každý poslední rok století bude [přestupný](#) jen tehdy, bude-li dělitelný číslem 400 a tím se chyba neobnoví (přinejmenším řadu tisíciletí).

V dnešní době je rozdíl mezi kalendářem juliánským a gregoriánským 13 dní. Proto např. [Vánoce](#) ortodoxního křesťanství (převažujícího např. v [Rusku](#), [Srbsku](#) a [Řecku](#)), řídícího se juliánským kalendářem, nastávají až 13 dní po Vánocích podle ostatních křesťanů.

V Čechách původně pražský [arcibiskup Martin Medek z Mohelnice](#) oznámil změnu data ze [14.](#) na [25. listopadu 1582](#). Jeho návrh však protestantsky smýšlející obyvatelstvo, šlechta i astronomové odmítli. V roce [1583](#) přijetí nového kalendáře zamítl i [zemský sněm](#). Reformu tak realizoval svým mandátem ze [3. prosince 1583](#) až [Rudolf II.](#) (skok z pondělí [6. ledna](#) na úterý [17. ledna 1584](#)) již bez ohledu na sněm.

Ve Slezsku byla změna provedena z neděle [12. ledna](#) na pondělí [23. ledna 1584](#).

Moravští stavové ale mandát neuposlechli a na Moravě dále platil juliánský kalendář. Druhé císařské rozhodnutí v červenci téhož roku již odmítnout nemohli a kalendář byl zaveden i na Moravě (po sobotě [3. října](#) následovala neděle [14. října 1584](#)).

Protože na kalendáři závisí [výpočet data Velikonoc](#), v Čechách se v roce [1584](#) slavily [Velikonoce](#) o čtyři týdny dříve než na [Moravě](#). Poslední město v Českém království, které přijalo gregoriánský kalendář, byla v roce 1588 [Kadaň](#).

Různé kultury vedle tohoto občanského kalendáře používají i jiné kalendáře, zejména pro určení náboženských nebo tradičních [svátků](#).

Náš letopočet (zkratka **n. l.**) nebo také běžný letopočet je odměřování let začínající rokem 1 gregoriánského kalendáře. Začal být počítán od narození **Ježíše Krista**, proto se léta našeho letopočtu označují také za léta **křesťanské éry**, *po Kristu* (**po Kr.**) či léta **Páně** (**L. P. / LP**), **latinsky Anno Domini**.

Léta před rokem 1 n. l. se počítají opačným směrem a označují se *před naším letopočtem* (**př. n. l.**), případně *před Kristem* (**př. Kr.**) nebo *před křesťanskou érou*, nebo jednoduše znaménkem – (**minus**). V tomto číslování neexistuje **rok nula**, který se však objevuje v astronomickém systému a ISO 8601.

Označení *náš letopočet* někteří preferují jako neutrální alternativu ke zjevně křesťanskému *po Kristu*, podobně jako v angličtině někteří preferují CE (*Common Era*) namísto AD (*Anno Domini*, latinsky léta páně), neboť neobsahuje křesťanská označení Ježíše jako **Kristus** nebo **Pán**.

Ve většině **postkomunistických** zemích včetně České republiky bylo komunistickými vládami prosazováno používání *našeho letopočtu* či podobných nenáboženských výrazů. Po pádu komunismu se opět rozšířilo i používání termínů *před Kristem* a *po Kristu*.

Dionysius Exiguus, který zavedl letopočet *Anno Domini* při psaní tabulek **s daty Velikonoc**.

„Přestože učenci věří, že Kristus se narodil o několik let dříve než v roce 1 n. l., historické důkazy jsou příliš útržkovité na to, aby mohlo být určeno konečné datum“ (Doggett 1992, 579).